

Sygn. akt I NSKP 12/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództw (...) "E(...)" Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o zatwierdzenie taryf

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 23 marca 2022 r.,

skarg kasacyjnych powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 grudnia 2020 r., sygn. akt VII AGa (...) oraz od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 września 2020 r., sygn. akt VII AGa (...)

1. oddala skargi kasacyjne;

2. zasądza od (...) "E(...)" Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

I. Decyzją z 30 maja 2019 r, znak: DRG.DRG-(...) , Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE albo pozwany), na podstawie art. 47 ust. 1 i 2 oraz art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3 w zw. z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. 2021, poz. 716, dalej: p.e.) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 735), po rozpatrzeniu wniosku przedsiębiorstwa energetycznego (...) E.(...) S.A. z siedzibą w W. (dalej: skarżący albo powód) z 12 kwietnia 2019 r. znak: Z/Z1/(...), uzupełnionego pismem z 21 maja 2019 r., znak: Z/Z3/(...)w sprawie zatwierdzenia taryfy, zatwierdził ustaloną przez przedsiębiorstwo taryfę za usługi przesyłania gazu ziemnego wysokometanowego (stanowiącą załącznik do decyzji), na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

Powód złożył odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w części dotyczącej zatwierdzenia wysokości stawek wskazanych w tabeli „Stawki opłat za usługi przesyłowe gazu” i wnosząc o uchylenie jej w tej części. W przypadku nieuwzględnienia wniosku i przekazania sprawy Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wniósł o uchylenie decyzji w wyżej wskazanej części oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pismem z 11 września 2019 r. powód zmienił zakres żądania w ten sposób, iż wniósł o zastąpienie wniosku o uchylenie decyzji w części dotyczącej zatwierdzenia wysokości stawek wskazanych w tabeli „Stawki opłat za usługi przesyłania gazu”, wnioskiem o uchylenie decyzji w całości.

Wyrokiem z 25 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w W. – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (XVII AmE (...)) oddalił odwołanie i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powód wniósł apelację od powyższego wyroku, zarzucając naruszenie:

- art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c., poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu funkcjonowania gazociągów tranzytowych na

okoliczność potwierdzenia nieprzydatności gromadzonych zapasów gazu ziemnego dla potrzeb funkcjonowania gazociągu tranzytowego, za pomocą którego powód świadczy usługi, których dotyczy taryfa, w sytuacji, gdy opinia biegłego w przedmiotowym zakresie mogła mieć istotne znaczenie dla wyniku postępowania, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, będących podstawą wydanego wyroku, polegającym na pominięciu okoliczności wskazujących, że powód nie zalicza się do podmiotów zobowiązanych do utrzymywania obowiązkowych zapasów gazu ziemnego, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz o zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 2249, dalej: ustawa o zapasach);

- art. 233 k.p.c., polegające na wyprowadzeniu z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających i sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania poprzez uznanie, że Prezes URE nie uchybił przepisom postępowania art. 7 oraz 77 § 1 k.p.a., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, a zwłaszcza zastrzeżenia Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki do wniosku z 12 kwietnia 2019 r., wynika w sposób bezsprzeczny odmienna konkluzja, w szczególności z uwagi na fakt, że Prezesowi URE nie przysługuje prawo dowolnej interpretacji treści wniosku składanego przez stronę w postępowaniu administracyjnym, co zostało potwierdzone w wyroku Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2010 r. wydanym w sprawie III SK 31/09;

- art. 327¹ k.p.c., poprzez niewskazanie wszystkich okoliczności uzasadniających wydane rozstrzygnięcie i nieodniesienie się w żaden sposób do podnoszonych w procesie zarzutów i twierdzeń powoda naruszenia przepisów zawartych w Porozumieniach międzyrządowych, a w szczególności art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 sierpnia 1993 r., podpisany 12 lutego 2003 r. M.P. 2011, nr 46, poz. 516 ze zm. (dalej: Protokół Dodatkowy)

oraz art. 52 ustawy o zapasach i w konsekwencji zaniechanie odniesienia się do całości zarzutów przedstawionych w odwołaniu.

Nadto powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 24 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 4 ustawy o zapasach, poprzez przyjęcie, że spółka jest obowiązana do utrzymywania zapasów;

- art. 5 ust. 2 Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o budowie systemu gazociągów dla tranzytu gazu rosyjskiego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostawach gazu rosyjskiego do Rzeczypospolitej Polskiej sporządzone w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r.; M.P. 2011, nr 46, poz. 512 ze zm. (dalej: Porozumienie międzyrządowe z 1993 r.), poprzez bezzasadne przyjęcie, że nałożenie obowiązku utrzymywania zapasów w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach nie narusza obowiązku narodowego traktowania spółki;

- art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, poprzez bezzasadne przyjęcie, iż dyspozycja tego przepisu zezwala na uwzględnienie kosztów utrzymania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach przy kalkulacji taryfy;

- art. 3 pkt 21 w zw. z art. 45 ust. 1 pkt 1 p.e., poprzez bezzasadne przyjęcie, iż koszty związane z utworzeniem i magazynowaniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego stanowią część kosztów uzasadnionych, które należy uwzględnić w podstawie kalkulacji taryfy.

Skarżący wniósł o rozpoznanie sprawy co do istoty oraz zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uchylenie decyzji oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z 28 grudnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) (VII AGa (...)) oddalił apelację powoda oraz zasądził od niego na rzecz Prezesa URE kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Pismem z 18 lutego 2021 r. powód wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) Sąd Najwyższy przyjął powyższą skargę do rozpoznania postanowieniem z 8 czerwca 2021 r. (I NSK 15/21).

II. Prezes URE decyzją z 4 czerwca 2018 r., znak: DRG.DRG-(...), na podstawie art. 47 ust. 1 i 2 w zw. z art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3, art. 30 ust. 1 p.e. oraz art. 104 k.p.a., po rozpatrzeniu wniosku powoda z 17 kwietnia 2018 r., zatwierdził ustaloną taryfę za usługi przesyłania gazu ziemnego wysokometanowego stanowiącą załącznik do decyzji na okres do 31 grudnia 2019 r. Od decyzji tej powód złożył odwołanie, zaskarżając ją w części dotyczącej zatwierdzenia wysokości stawek wskazanych w tabeli „Stawki opłat za usługi przesyłowe gazu” za usługi przesyłania gazu ziemnego wysokometanowego. Powód wniósł o uchylenie decyzji w części dotyczącej zatwierdzenia wysokości stawek wskazanych w tabeli „Stawki opłat za usługi przesyłania gazu”, zamieszczonej na stronie 8 taryfy oraz o zasądzenie kosztów procesu. W piśmie z 10 września 2019 r. powód zmienił żądanie odwołania z wniosku o uchylenie decyzji w części na wniosek o uchylenie decyzji w całości, natomiast na rozprawie 25 września 2019 r. cofnął powyższy wniosek.

Wyrokiem z 25 września 2019 r. Sąd Okręgowy w W. – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (XVII AmE (...)) oddalił odwołanie oraz zasądził na rzecz pozwanego kwotę 1.080 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Od powyższego wyroku powód wniósł apelację, zaskarżając go w całości. Zarzucił w niej naruszenie:

- art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c. i art. 217 § 3 k.p.c., poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu funkcjonowania gazociągów tranzytowych na okoliczność nieprzydatności gromadzonych zapasów gazu ziemnego dla potrzeb funkcjonowania gazociągu tranzytowego, za pomocą którego powód świadczy usługi, których dotyczy taryfa, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, będących podstawą wyroku, polegającym na pominięciu okoliczności wskazujących, że powód nie zalicza się do podmiotów zobowiązanych do utrzymywania obowiązkowych zapasów gazu ziemnego, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach;

- art. 233 k.p.c., polegające na wyprowadzeniu z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających i sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania poprzez uznanie, że Prezes URE nie uchybił przepisom postępowania art. 7 oraz 77 § 1 k.p.a., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, a zwłaszcza ze złożonego zastrzeżenia, wynika wniosek odmienny,

- art. 24 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 4 ustawy o zapasach, poprzez przyjęcie, że spółka jest obowiązana do utrzymywania zapasów;

- art. 5 ust. 2 Porozumienia międzyrządowego z 1993 r., poprzez przyjęcie, że nałożenie obowiązku utrzymywania zapasów w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach nie narusza obowiązku narodowego traktowania powoda;

- art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, poprzez bezzasadne przyjęcie, iż przepis ten zezwala na uwzględnienie kosztów utrzymania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utworzonych w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach przy kalkulacji taryfy;

- art. 3 pkt 21 w zw. z art. 45 ust. 1 pkt 1 p.e., poprzez bezzasadne przyjęcie, iż koszty związane z utworzeniem i magazynowaniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego stanowią część kosztów uzasadnionych, które należy uwzględnić w podstawie kalkulacji taryfy.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uchylenie decyzji Prezesa URE oraz zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Wyrokiem z 17 września 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) (VII AGa (...)) oddalił apelację i zasądził od powoda na rzecz Prezesa URE kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

Pismem z 17 listopada 2020 r. powód wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku. Postanowieniem z 9 czerwca 2021 r. (I NSK 15/20) Sąd Najwyższy przyjął tę skargę do rozpoznania.

III. W pierwszej z wymienionych wyżej skarg kasacyjnych, wniesionej pismem z 18 lutego 2021 r., skarżący postawił zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 479⁵³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 64 § 2 k.p.a. lub art. 77 § 1 w zw. z art. 9 k.p.a., poprzez jego niezastosowanie i niedokonanie zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 28 grudnia 2020 r. w sposób skutkujący uchYLENIEM decyzji Prezesa URE z 30 maja 2019 r., pomimo wydania jej w sytuacji, w której Prezes URE nie ustalił, jakie było żądanie powoda i dokonał dowolnego i arbitralnego ustalenia treści tego żądania z pominięciem treści oświadczenia w tym zakresie złożonego przez Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki;

2. naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 227, art. 278 k.p.c. oraz art. 217 § 3 k.p.c., poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu funkcjonowania gazociągów tranzytowych na okoliczność potwierdzenia nieprzydatności gromadzonych zapasów gazu ziemnego dla potrzeb funkcjonowania gazociągu tranzytowego, za pomocą którego powód świadczy usługi, których dotyczy taryfa, w sytuacji, gdy opinia biegłego w przedmiotowym zakresie mogła mieć istotne znaczenie dla wyniku postępowania;

3. naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 233 k.p.c., polegającego na wyprowadzeniu z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających i sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania poprzez uznanie, że Prezes URE nie uchybił przepisom postępowania wyrażonym w art. 7 oraz 77 § 1 k.p.a, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, a zwłaszcza „Zastrzeżenia Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki (...) E. (...)SA” z 12 kwietnia 2019 r. do wniosku o zatwierdzenie Taryfy E.(...) SA na usługi przesyłania gazu ziemnego wysokometanowego na rok 2020 z 12 kwietnia 2019 r., wynika w sposób bezsprzeczny konkluzja odmienna, tj. że Prezes URE zaniechał podjęcia czynności niezbędnych dla dokładnego wyjaśnienia sprawy, w tym wyczerpującego rozpatrzenia całości materiału dowodowego, które powinny polegać na wyjaśnieniu w świetle treści zastrzeżenia oraz wniosku, jaką w rzeczywistości ma treść wniosek, z jakim powód wystąpił do Prezesa URE;

4. naruszenia art. 382 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd Apelacyjny w (...) istotnych dla wyniku sprawy ustaleń faktycznych, w tym poprzez pominięcie wniosków płynących z zebranego materiału dowodowego, w szczególności z:

1. odpisu pisma Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki skierowanego do Prezesa URE z 26 kwietnia 2019 r., znak: Z1/(...) (załącznik nr 2 do odpowiedzi powoda na wezwanie z 15 czerwca 2020 r.) na okoliczność podzielenia przez Prezesa URE stanowiska, że zastrzeżenie złożone do wniosku powinno być traktowane jako część pierwotnego wniosku o zatwierdzenie taryfy;

2. pisma powoda do Prezesa URE z 4 sierpnia 2017 r., znak: Z/1Z3/(...), odpisu pisma powoda skierowanego do Prezesa URE z 24 sierpnia 2017 r., nr Z1/Z3/(...) oraz odpisu pisma pełnomocnika powoda do Prezesa URE z 20 czerwca 2018 r. (załącznik nr 5, 6 i 8 do Odwołania) na okoliczność, że stanowisko powoda, iż fakt zwrócenia się do Prezesa URE z wnioskiem o zatwierdzenie taryfy dla usług przesyłania gazu ziemnego nie jest równoznaczny z uznaniem, że powód podlega obowiązkom, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach, jest znane Prezesowi URE co najmniej od sierpnia 2017 r.;

3. dokumentów w postaci: (1) Ekspertyzy technicznej w zakresie zabezpieczenia zapasów gazu dla układu sprężarek na gazociągu jamalskim z października 2016 roku sporządzonej przez Instytut (...) Politechniki (...) oraz (2) Opinii technicznej dotyczącej zużycia gazu ziemnego przez (...) E.(...), możliwości i celowości magazynowania gazu na potrzeby tego zużycia z dnia 10.11.2016 r. sporządzonej przez B. (...) Sp. z o.o. na okoliczność, że specyfika układu tranzytowego, powodują, że ewentualnie zgromadzony w formie zapasów gaz nigdy nie będzie mógł być przez powoda wykorzystany dla celów, do których nabywa on gaz paliwowy, którego przywóz jest podstawą uznania przez Prezesa URE, że powód podlega obowiązkom zapasowym;

4. pisma Prezesa URE z 15 czerwca 2018 r. [(DEK.WKR. (...)) (DKN: (...))] skierowanego do powoda (załącznik nr 1 do odpowiedzi powoda na wezwanie z 15 czerwca 2020 r.) na okoliczność, że Prezes URE uznał, że powód nie jest odbiorcą

końcowym sprowadzającym gaz ziemny na własny użytek w świetle realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o zapasach;

5. statutu spółki (...) E.(...) spółka akcyjna w brzmieniu nadanym uchwałą nr 3 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia tej spółki zaprotokołowaną w formie aktu notarialnego z 6 grudnia 2010 r. przez M.P. – notariusz w W. pod nr Rep. A. (...) na okoliczność, że Spółka została zawarta m.in. zgodnie z postanowieniami Porozumienia międzyrządowego z 1993 r., co tym samym oznacza, że powinna przestrzegać nie tylko prawa krajowego, prawa Unii Europejskiej, ale i prawa międzynarodowego wiążącego Rzeczpospolitą Polską, w ramach którego mieści się zarówno Porozumienie międzyrządowe z 1993 r. oraz tego, że celem działalności Spółki jest utworzenie systemu tranzytowego do przesyłu gazu zgodnie z Porozumieniem międzyrządowym z 1993 r.;

6. informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu powoda z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (Załącznik nr 2 do apelacji) na okoliczność, że do składania, uzupełniania, zmiany i cofania wniosku powoda o zatwierdzenie taryfy wymagana jest następująca reprezentacja: Prezes Zarządu łącznie z Pierwszym Wiceprezesem Zarządu lub Trzecim Wiceprezesem Zarządu, Pierwszy Wiceprezes Zarządu łącznie z Prezesem Zarządu lub łącznie z Drugim Wiceprezesem Zarządu, Drugi Wiceprezes Zarządu z Pierwszym Wiceprezesem Zarządu lub łącznie z Trzecim Wiceprezesem Zarządu, Trzeci Wiceprezes Zarządu z Prezesem Zarządu lub łącznie z Drugim Wiceprezesem Zarządu;

7. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 4 ustawy o zapasach, poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że powód jest obowiązany do utrzymywania zapasów;

8. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 1 pkt 21 w zw. z art. 45 ust. 1 pkt 1 p.e., poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że koszty związane z utworzeniem i magazynowaniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego

stanowią część kosztów uzasadnionych, które należy uwzględnić w podstawie kalkulacji taryfy;

9. naruszenia przepisów prawa materialnego zawartego w jednym z Porozumień międzyrządowych, tj. art. 5 ust. 2 Porozumienia międzyrządowego z 1993 r., poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że nałożenie obowiązku utrzymywania zapasów w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach nie narusza obowiązku narodowego traktowania Spółki;

10. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, poprzez bezzasadne przyjęcie, iż dyspozycja tego artykułu zezwala na uwzględnienie kosztów utrzymania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach przy kalkulacji taryfy;

11. naruszenia prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego przez niewzięcie pod uwagę konieczności uwzględnienia przy kalkulacji stawek opłat zawartych w taryfie różnicy między wielkością faktyczną skumulowanego zysku netto Spółki osiągniętą w okresie od wejścia w życie aktualnego brzmienia art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, tj. od 29 października 2010 r. do 2019 r., kiedy dokonywana była kalkulacja stawek w taryfie, a docelową wielkością corocznego zysku netto Spółki w tym okresie na poziomie 21 mln złotych polskich, waloryzowaną średniorocznym wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku taryfowego.

IV. W skardze kasacyjnej zniesionej pismem z 17 listopada 2020 r. skarżący postawił zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 479⁵³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 64 § 2 k.p.a. lub art. 77 § 1 w zw. z art. 9 k.p.a., poprzez jego niezastosowanie i niedokonanie zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 17 września 2020 r. w sposób skutkujący uchynieniem decyzji Prezesa URE z 4 czerwca 2018 r., pomimo wydania jej w sytuacji, w której Prezes URE nie ustalił, jakie było żądanie powoda i dokonał dowolnego i arbitralnego ustalenia treści tego

żądania z pominięciem treści oświadczenia w tym zakresie złożonego przez Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki,

2. naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 227 k.p.c., art. 278 k.p.c. oraz art. 217 § 3 k.p.c., poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu funkcjonowania gazociągów tranzytowych na okoliczność potwierdzenia nieprzydatności gromadzonych zapasów gazu ziemnego dla potrzeb funkcjonowania gazociągu tranzytowego, za pomocą którego powód świadczy usługi, których dotyczy taryfa, w sytuacji, gdy opinia biegłego w przedmiotowym zakresie mogła mieć istotne znaczenie dla wyniku postępowania;

3. naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 233 k.p.c., polegającego na wyprowadzeniu z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających i sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania poprzez uznanie, że Prezes URE nie uchybił przepisom postępowania art. 7 oraz 77 § 1 k.p.a., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, a zwłaszcza „Zastrzeżenia Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki (...) E. SA” z 17 kwietnia 2018 r. do wniosku o zatwierdzenie Taryfy E.(...) SA na usługi przesyłania gazu ziemnego wysokometanowego na rok 2019 z dnia 17 kwietnia 2018 r., wynika w sposób bezsprzeczny wniosek odmienny, tj. że Prezes URE zaniechał podjęcia czynności niezbędnych dla dokładnego wyjaśnienia sprawy, w tym wyczerpującego rozpatrzenia całości materiału dowodowego, które powinny polegać na wyjaśnieniu w świetle treści zastrzeżenia oraz wniosku, jaką w rzeczywistości ma treść wniosek, z jakim powód wystąpił do Prezesa URE;

4. naruszenia art. 382 k.p.c., poprzez pominięcie przez Sąd Apelacyjny istotnych dla wyniku sprawy ustaleń faktycznych, w tym poprzez pominięcie wniosków płynących z zebranego materiału dowodowego, w szczególności z:

1. odpisu pisma Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Spółki skierowanego do Prezesa URE z 9 maja 2018 r., znak: Z1/YKA/(...) (Załącznik nr 3 do pisma powoda z 18 sierpnia 2020 r.) na okoliczność podzielenia przez Prezesa URE

stanowiska, że zastrzeżenie złożone do wniosku powinno być traktowane jako część pierwotnego wniosku o zatwierdzenie taryfy;

2. pisma powoda do Prezesa URE z 4 sierpnia 2017 r., znak: Z/1Z3/(...) (Załącznik nr 3 do odwołania) na okoliczność, że stanowisko powoda, iż fakt zwrócenia się do Prezesa URE z wnioskiem o zatwierdzenie taryfy dla usług przesyłania gazu ziemnego nie jest równoznaczny z uznaniem, że powód podlega obowiązkom, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach, jest znane Prezesowi URE co najmniej od sierpnia 2017 r.;

3. dokumentów w postaci: (1) Ekspertyzy technicznej w zakresie zabezpieczenia zapasów gazu dla układu sprężarek na gazociągu jamalskim z października 2016 roku sporządzonej przez (...) Politechniki (...) oraz (2) Opinii technicznej dotyczącej zużycia gazu ziemnego przez (...) E.(...), możliwości i celowości magazynowania gazu na potrzeby tego zużycia z dnia 10.11.2016 r. sporządzonej przez B. (...) Sp. z o.o. (Załączniki nr 4 i nr 5 do odwołania) na okoliczność, że specyfika układu tranzytowego, powodują, że ewentualnie zgromadzony w formie zapasów gaz nigdy nie będzie mógł być przez powoda wykorzystany dla celów, do których nabywa on gaz paliwowy, którego przywóz jest podstawą uznania przez Prezesa URE, że powód podlega obowiązkom zapasowym;

4. pisma Prezesa URE z 15 czerwca 2018 r. [(DEK.WKR. (...) (DKN: (...))] skierowanego do powoda (Załącznik nr 4 do pisma powoda z 18 sierpnia 2020 r.) na okoliczność, że Prezes URE uznał, że powód nie jest odbiorcą końcowym sprowadzającym gaz ziemny na własny użytek w świetle realizacji obowiązki, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o zapasach;

5. statutu spółki (...) E.(...) spółka akcyjna w brzmieniu nadanym uchwałą nr 3 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia tej spółki zaprotokołowaną w formie aktu notarialnego z 6 grudnia 2010 r. przez M. P. – notariusz w W. pod nr Rep. A. (...), na okoliczność, że Spółka została zawarta m.in. zgodnie z postanowieniami Porozumienia międzyrządowego z 1993 r., co tym samym oznacza, że powinna przestrzegać nie tylko prawa krajowego, prawa Unii Europejskiej, ale i prawa międzynarodowego wiążącego Rzeczpospolitą Polską, w ramach którego

mieści się zarówno Porozumienie międzyrządowe z 1993 r. oraz tego, że celem działalności Spółki jest utworzenie systemu tranzytowego do przesyłu gazu zgodnie z Porozumieniem międzyrządowym z 1993 r.;

6. informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu powoda z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (Załącznik nr 2 do pisma powoda z 18 sierpnia 2020 r.) na okoliczność, że do składania, uzupełniania, zmiany i cofania wniosku o zatwierdzenie taryfy wymagana jest następująca reprezentacja powoda: Prezes Zarządu łącznie z Pierwszym Wiceprezesem Zarządu lub Trzecim Wiceprezesem Zarządu, Pierwszy Wiceprezes Zarządu łącznie z Prezesem Zarządu lub łącznie z Drugim Wiceprezesem Zarządu, Drugi Wiceprezes Zarządu z Pierwszym Wiceprezesem Zarządu lub łącznie z Trzecim Wiceprezesem Zarządu, Trzeci Wiceprezes Zarządu z Prezesem Zarządu lub łącznie z Drugim Wiceprezesem Zarządu.

7. wezwania Prezesa URE do powoda z 14 maja 2020 r., znak DRG.DRG-(...) (Załącznik nr 2 do pisma powoda z 11 września 2020 r.) na okoliczność, że Prezes URE z urzędu uznał w tym postępowaniu dotyczącym taryfy na 2021 r. za zasadne dokonanie korekty zysku, zgodnie z art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, natomiast w postępowaniu dotyczącym taryfy zaakceptował kalkulację sprzeczną z ww. przepisem Protokołu Dodatkowego.

8. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 4 ustawy o zapasach, poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że powód jest obowiązany do utrzymywania zapasów,

9. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 1 pkt 21 w zw. z 45 ust. 1 pkt 1 p.e., poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że koszty związane z utworzeniem i magazynowaniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego stanowią część kosztów uzasadnionych, które należy uwzględnić w podstawie kalkulacji taryfy;

10. naruszenia przepisów prawa materialnego zawartego w jednym z Porozumień międzyrządowych, tj. art. 5 ust. 2 Porozumienia międzyrządowego

z 1993 r., poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że nałożenie obowiązku utrzymywania zapasów w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach nie narusza obowiązku narodowego traktowania Spółki;

11. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, poprzez bezzasadne przyjęcie, iż dyspozycja tego artykułu zezwala na uwzględnienie kosztów utrzymania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach przy kalkulacji taryfy;

12. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, przez niewzięcie pod uwagę konieczności uwzględnienia przy kalkulacji stawek opłat zawartych w taryfie różnicy między wielkością faktyczną skumulowanego zysku netto Spółki osiągniętą w okresie od wejścia w życie aktualnego brzmienia art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, tj. od 29 października 2010 r. do 2018 r., kiedy dokonywana była kalkulacja stawek w taryfie, a docelową wielkością corocznego zysku netto Spółki w tym okresie na poziomie 21 mln złotych polskich, waloryzowaną średniorocznym wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku taryfowego.

V. W obu skargach kasacyjnych skarżący wniósł o uchylenie wyroków sądu pierwszej instancji oraz wyroków Sądu Apelacyjnego w (...) (z 17 września 2020 r. i z 28 grudnia 2020 r.) w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uchylenie decyzji wydanych przez Prezesa URE oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Na wypadek nieuwzględnienia tego wniosku skarżący wniósł o uchylenie powyższych wyroków Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazanie spraw temu sądowi do ponownego rozpoznania albo ich uchylenie oraz wyroków sądu pierwszej instancji i przekazanie mu spraw do ponownego rozpoznania. Dodatkowo skarżący wniósł o zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

VI. Z uwagi na tożsamość zarzutów zawartych w skardze kasacyjnej z 17 listopada 2020 r. oraz w skardze kasacyjnej z 18 lutego 2021 r., Sąd Najwyższy postanowieniem z 2

września 2021 r. połączył sprawę o sygn. akt I NSKP 13/21 ze sprawą o sygn. akt I NSKP 12/21 w celu ich łącznego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia.

Sąd najwyższy zważył, co następuje:

Obie skargi kasacyjne powoda nie są zasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 398³ § 1 k.p.c., skargę kasacyjną strona może oprzeć na następujących podstawach: 1) naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie; 2) naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący oparł skargi kasacyjne na obu powyższych podstawach. Biorąc pod uwagę ich treść oraz znaczenie zawartej w skargach argumentacji dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, zasadne jest rozpoczęcie rozważań od podnoszonych przez powoda naruszeń prawa materialnego.

Pierwszym z powołanych przez skarżącego zarzutów dotyczących obrazy przepisów prawa materialnego było naruszenie art. 24 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 4 ustawy o zapasach. Zdaniem skarżącego, błędna wykładnia i zastosowanie powyższych przepisów doprowadziły Sąd Apelacyjny w (...) do konkluzji, że przedsiębiorstwo energetyczne (...) E.(...) S.A. z siedzibą w W. jest podmiotem zobowiązanym do utrzymywania obowiązkowych zapasów gazu ziemnego. Zarzut ten jest bezzasadny.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach, w celu zapewnienia zaopatrzenia Rzeczypospolitej Polskiej w gaz ziemny oraz minimalizacji skutków:

- 1) zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa,
- 2) wystąpienia sytuacji awaryjnej w sieci gazowej,
- 3) nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego

- przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego są obowiązani do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

Natomiast zgodnie z przepisem art. 52 ust. 4 ustawy o zapasach, w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych:

1) operator systemu magazynowania - w stosunku do zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

2) przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego lub podmiot, któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego – w stosunku do zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

- po otrzymaniu od operatorów informacji o uruchomieniu zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych w instalacjach magazynowych, dostarczają do systemu gazowego gaz ziemny w ilościach i w terminach wskazanych przez operatora systemu przesyłowego lub operatora systemów połączonych.

Powyższe przepisy nakładają na „podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego” obowiązek utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego i – w określonych ustawowo okolicznościach – dostarczania go do systemu gazowego. Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 pkt 14a ustawy o zapasach, podmiotem takim jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, w tym przedsiębiorstwo energetyczne będące właścicielem systemu przesyłowego gazowego, które dokonują na potrzeby własne przywozu gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dokonując kwalifikacji prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego w zakresie charakterystyki działalności skarżącego na tle powołanych wyżej przepisów, należy uznać, że spełnia on wszystkie przesłanki do uznania go za podmiot zobowiązany do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. (...) E.(...) S.A. z siedzibą w W. jest bowiem przedsiębiorstwem energetycznym świadczącym usługę przesyłania gazu ziemnego wysokometanowego (od granicy z Białorusią do Niemiec) za pomocą polskiego odcinka gazociągu tranzytowego Jamał-Europa, na podstawie koncesji z 18 lipca 2008 r. udzielonej przez Prezesa URE. Pomimo tego, że jego podstawowa działalność sprowadza się do przesyłu

gazu ziemnego pomiędzy dwoma obcymi państwami, to jednak bezspornym jest, iż w określonym zakresie dokonuje on również zakupu paliwa gazowego z zagranicy na potrzeby własnego zużycia (gaz paliwowy), przeznaczonego do utrzymywania pracy układu turbosprężarek gazociągu, które utrzymują odpowiednie ciśnienie gazu i umożliwiają jego tłoczenie, a także zapewniają bezpieczeństwo techniczne oraz technologiczne. Z tego względu skarżący spełnia wszystkie przesłanki dla uznania go za podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego.

Treść powyższych przepisów jest precyzyjna i zostały one prawidłowo zastosowane w obu sprawach rozpoznawanych przez Sąd Apelacyjny w (...). Nie zachodzą przy tym żadne okoliczności, które nakazywałyby uznać, iż skarżący nie spełnia wskazanych przesłanek ustawowych. Przede wszystkim z przepisów ustawy nie wynika, że obowiązek, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach, jest ograniczony jedynie do tych podmiotów, które zwiększają zapotrzebowanie na gaz ziemny pochodzący z polskiego systemu gazowego. W przyjętych regulacjach ustawodawca nie wskazuje w jak wysokim stopniu przedsiębiorca ma korzystać z zasobów gazu na własne potrzeby oraz jakim celom mają one służyć. Nie ma też znaczenia okoliczność, że przywóz gazu wiąże się z nabyciem gazu tzw. paliwowego, pozwalającego na prawidłowe funkcjonowanie całego przedsiębiorstwa.

Do wniosków odmiennych od wywiedzionych w drodze interpretacji powołanych przepisów, dokonanej przez Sąd Apelacyjny w (...), nie prowadzi również badanie zdolności dysponowania przez przedsiębiorstwo fizyczną możliwością utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu. Każdy podmiot podejmujący działalność w zakresie przywozu gazu ziemnego musi bowiem liczyć się z istnieniem takiego ustawowego obowiązku. Przepis art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach nie zawiera wyłączenia lub ograniczenia jego stosowania z powodu braku możliwości utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu.

Ponadto, nie bez znaczenia dla prawidłowości wyprowadzonych wyżej wniosków, jest to, że przepisy ustawy o zapasach zalicza się do kategorii prawa publicznego. Wykładni takich przepisów należy dokonywać w sposób ścisły, zgodnie z ich literalnym rozumieniem. W niniejszej sprawie interpretacja przywołanych w skardze przepisów nie pozwala na wywiedzenie odmiennych

wniosków od tych, które przyjął Sąd Apelacyjny w (...) w obu zaskarżonych orzeczeniach. Należy jednak zaznaczyć, że takiej interpretacji nie podważają również wyniki wykładni celowościowej. Argumenty, że gaz na potrzeby własne skarżący czerpie z paliwa, które jest przesyłane jego gazociągiem (w związku z czym nie jest on narażony na ryzyko wstrzymania przesyłu i nie potrzebuje zapasów) oraz że uwarunkowania techniczne wskazują na to, iż skarżący nie jest w stanie wykorzystać zapasów do świadczenia usług przysyłania paliw gazowych, są chybione. Celem przyjętej regulacji ustawowej jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju. Wyraża się ono w obowiązku utrzymania zaopatrzenia Rzeczypospolitej Polskiej w gaz ziemny oraz minimalizacji skutków: zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa, wystąpienia sytuacji awaryjnej w sieci gazowej, nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego. Nie sposób zakładać, aby cel ten miał wiązać się bezpośrednio z działalnością podmiotu zobowiązanego do utrzymywania zapasów, który przecież otrzymuje zwrot kosztów poniesionych na realizację tego obowiązku w taryfie. Trafnie więc przyjął Sąd Apelacyjny w (...), że realizacja obowiązków ustawowych nie zmierza do zapewnienia niezakłóconej działalności takich podmiotów, ale chroni bezpieczeństwo energetyczne wyrażające się w zaopatrzeniu Rzeczypospolitej Polskiej w gaz ziemny.

Skarżący podniósł również argument, że przedsiębiorstwo energetyczne (...) E.(...) S.A. z siedzibą w W. należy traktować jako odbiorcę końcowego w rozumieniu art. 3 pkt 13a p.e., do którego nie odnosi się obowiązek utrzymywania zapasów gazu. Zgodnie z treścią powołanego przepisu, odbiorcą końcowym jest odbiorca dokonujący zakupu paliw lub energii na własny użytek; do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej magazynowania lub zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej oraz paliw gazowych zakupionych w celu ich zużycia na potrzeby przesyłania, dystrybucji, magazynowania paliw gazowych, skraplania gazu ziemnego lub regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego. Przyjęcie takiej interpretacji stanowiłoby formę niedopuszczalnej wykładni rozszerzającej, która prowadziłaby do bezzasadnego pominięcia jednoznacznych konsekwencji wynikających z omówionych wyżej przepisów art. 2 ust. 1 pkt 14a, art. 24 ust. 1 i art. 52 ust. 4

ustawy o zapasach. Sąd Apelacyjny w (...) słusznie zatem przyjął, że obowiązek utworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych w niniejszych sprawach odnosi się do podmiotu przywożącego gaz ziemny (co reguluje ustawa o zapasach), a nie do odbiorcy końcowego (którego status określa Prawo energetyczne).

Uznanie powyższych zarzutów za bezzasadne uzasadnia również wnioszek, że w zaskarżonych orzeczeniach nie doszło do naruszenia art. 3 ust. 1 pkt 21 w zw. z art. 45 ust. 1 pkt 1 p.e., poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że koszty związane z utworzeniem i magazynowaniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego stanowią część kosztów uzasadnionych, które należy uwzględnić w podstawie kalkulacji taryfy. Zarzut ten ściśle wiąże się bowiem z ustaleniem, czy na powódzie ciążył obowiązek utrzymywania zasobów obowiązkowych – jako na podmiocie dokonującym przywozu gazu ziemnego.

Kosztami uzasadnionymi są koszty niezbędne do wykonania zobowiązań powstałych w związku z prowadzoną przez przedsiębiorstwo energetyczne działalnością w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania i dystrybucji, obrotu paliwami lub energią oraz przyjmowane przez przedsiębiorstwo energetyczne do kalkulacji cen i stawek opłat ustalanych w taryfie w sposób ekonomicznie uzasadniony, z zachowaniem należytej staranności zmierzającej do ochrony interesów odbiorców; koszty uzasadnione nie są kosztami uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów podatkowych (art. 3 ust. 1 pkt 21 p.e.). Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 p.e., przedsiębiorstwa energetyczne ustalają taryfy dla paliw gazowych lub energii, stosownie do zakresu wykonywanej działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 32 ust. 1, z wyłączeniem magazynowania energii elektrycznej. Taryfy należy kalkulować w sposób zapewniający pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu paliwami gazowymi i energią oraz magazynowania, skraplania lub regazyfikacji paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność.

Z uwagi na to, że – jak wywiedziono powyżej – skarżący ma status podmiotu dokonującego przywozu gazu ziemnego, zastosowanie do niego znajduje przepis

art. 28 ust. 2 ustawy o zapasach. Zgodnie z nim. koszty ponoszone przez taki podmiot w związku z realizacją obowiązku utrzymywania, uruchamiania oraz uzupełniania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego są zaliczane do kosztów uzasadnionych działalności w rozumieniu art. 3 pkt 21 p.e. Nie ma przy tym znaczenia okoliczność, że sam skarżący nie jest w stanie wykorzystywać ewentualnie zgromadzonych zapasów gazu do świadczenia usług przesyłania paliw gazowych.

Sąd Najwyższy nie stwierdził również naruszenia art. 5 ust. 2 Porozumienia międzyrządowego z 1993 r. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie prowadzące do bezzasadnego przyjęcia, że nałożenie zobowiązania do utrzymania zapasów w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach nie narusza obowiązku narodowego traktowania spółki. Pojęcie narodowego traktowania spółki należy rozumieć jako wprowadzenie takiego standardu traktowania przedsiębiorstwa zagranicznego, jaki jest porównywalny i nie gorszy pod względem faktycznym i prawnym niż realizowany wobec przedsiębiorstw krajowych. Przepis art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach wyznacza zespół obowiązków określonej kategorii podmiotów, niezależnie od ich struktury właścicielskiej lub pochodzenia. Regulacja ta w sposób jednakowy traktuje wszystkie podmioty, które w związku z obrotem gazem ziemnym z zagranicą albo jego przywozem mają obowiązek tworzyć zapasy gazu celem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa. Nie uzależnia ona obowiązku utrzymania zapasów gazu od tego czy podmiot jest krajowy czy zagraniczny. Dla stosowania art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach zgodnie z zasadą równości nie mają też znaczenia takie okoliczności, jak np. sposób utworzenia spółki lub struktura akcjonariatu.

W zaskarżonych orzeczeniach Sądu Apelacyjnego w (...) nie doszło do naruszenia art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego, określającego szczegółowy sposób kalkulacji stawki taryfowej za przesył gazu. Zgodnie z treścią tego przepisu, kalkulacja stawki taryfowej za przesył gazu ziemnego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dla dostaw odbiorcom w Rzeczypospolitej Polskiej, która jest zatwierdzana decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Rzeczypospolitej Polskiej lub przez inny organ regulujący władzy państwowej

Rzeczypospolitej Polskiej uprawniony do podejmowania decyzji o zatwierdzaniu stawek taryfowych, dokonuje się w taki sposób, aby zapewnić:

- * ciągłą i nie przynoszącą strat działalność gospodarczą E.(...) spółka akcyjna;

- * wykonanie w pełnym zakresie przewidzianych w bieżącym biznes planie zobowiązań E.(...) spółka akcyjna, w zakresie spłaty istniejących kredytów i pożyczek;

- * pokrycie ekonomicznie uzasadnionych kosztów eksploatacyjnych, amortyzacji i podatków;

- * realizację ekonomicznie uzasadnionego programu inwestycyjnego E.(...) spółka akcyjna, uzgodnionego z jego głównymi akcjonariuszami;

- * docelową wielkość corocznego zysku netto E.(...) spółka akcyjna na poziomie 21 mln złotych polskich, waloryzowaną średniorocznym wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku taryfowego. Jeżeli rzeczywista wielkość rocznego zysku netto E.(...) spółka akcyjna różni się od poziomu docelowego, to różnica między wielkością faktyczną i docelową zysku netto uwzględnia się przy kalkulacji stawki taryfowej na następny rok;

- * nie występowanie nadmiernej akumulacji na rachunkach E.(...) spółka akcyjna wolnych środków finansowych, nie przeznaczonych do wykorzystania celowego.

Przy kalkulowaniu taryfy nie można pomijać obciążeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa krajowego, co w analizowanym stanie faktycznym i prawnym oznacza konieczność uwzględnienia przez skarżącego kosztów tworzenia zapasów obowiązkowych. Skoro skarżący podlega obowiązkowi wynikającemu z art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach, to związane z jego realizacją koszty mieszczą się w pojęciu „ekonomicznie uzasadnionych kosztów eksploatacyjnych”, uwzględnionych treści w art. 4 ust. 1 Protokołu Dodatkowego.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia przepisów postępowania, w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że ustawodawca zastrzegł, iż podstawą skargi kasacyjnej może być tylko naruszenie mogące mieć istotny wpływ na wynik

sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że „[a]by zarzut naruszenia przepisów postępowania mógł doprowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej, konieczne jest wykazanie istotnego wpływu owego naruszenia na wynik sprawy, co jednoznacznie wynika z treści art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był realny. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy oznacza to, że skarżący przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinien zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego właściwą podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy bowiem, to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis” (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2021 r., III USK 163/21).

W niniejszej sprawie postawione przez skarżącego zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie zostały sformułowane w sposób, który wykazywałby wpływ takiego błędu na nieprawidłowe zastosowanie przepisów prawa materialnego. Samo stwierdzenie przez skarżącego, że postawione zarzuty „miały wpływ na rozstrzygnięcie”, nie jest wystarczające. Skarżący nie uprawdopodobnił, że pomiędzy sugerowanymi przez niego uchybieniami procesowymi a wynikiem sprawy zachodził związek kauzalny. Z postawionych przez niego zarzutów nie wynika nawet potencjalna możliwość odmiennego wyniku rozpoznawanej sprawy. W konsekwencji zarzut uchybienia procesowego, które nie tylko nie ma istotnego wpływu na wynik sprawy, ale w ogóle nie ma żadnego wpływu, nie może stanowić podstawy uzasadnionej skargi kasacyjnej (zob. T. Wiśniewski, *Komentarz do art. 389³ k.p.c.*, w: T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Artykuły 367-505(39)*, Warszawa 2021, LEX/el.). Żadne z przedstawionych przez skarżącego potencjalnych naruszeń przepisów proceduralnych nie mogło wpłynąć na odmienną wykładnię lub zastosowanie przez Sąd Apelacyjny w (...) przepisów prawa materialnego, których prawidłowość Sąd Najwyższy ustalił już wcześniej.

Niezależnie od powyższego, należy zwrócić uwagę, że niemalże wszystkie zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego, podniesione przez skarżącego w skargach kasacyjnych, sprowadzają się do błędów w ustaleniach faktycznych lub wadliwej oceny dowodów. Skarżący zarzucił bowiem m.in. nieprzeprowadzenie wskazanych przez niego dowodów i nieuwzględnienie okoliczności faktycznych, które miały wynikać z zebranego w sprawie materiału dowodowego. Jak podniesiono powyżej, wobec prawidłowej interpretacji przepisów prawa materialnego i trafnego ich zastosowania przez Sąd Apelacyjny w (...), żaden ze wskazanych zarzutów nie mógłby mieć istotnego wpływu na wynik postępowania, nawet w przypadku przeprowadzenia wnioskowanych dowodów i uwzględnienia wskazanych okoliczności. W szczególności sąd drugiej instancji nie miał obowiązku przeprowadzenia dowodów z opinii biegłych z zakresu funkcjonowania gazociągów tranzytowych, skoro już sama prawidłowa wykładnia przepisów prawa materialnego prowadziła do rozstrzygnięcia spornych kwestii w zakresie obowiązku utrzymywania zapasów gazu ziemnego i kalkulacji kosztów uzasadnionych. Opinie te nie mogłyby zatem w żaden sposób wpłynąć na ostateczny kształt wydanych orzeczeń.

Analogicznie ocenić należy zarzut nieuwzględnienia, zgodnie z wolą skarżącego, wymienionych w skargach kasacyjnych elementów materiału dowodowego. Odnosnie do zarzutu naruszenia przepisu art. 382 k.p.c. w orzecznictwie podkreśla się, że skarżący jest zobowiązany do wykazania, że pominięcie materiału dowodowego mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., IV CSK 726/19). Sąd Najwyższy dostrzega, że wymienione przez skarżącego okoliczności i dowody nie zostały w rzeczywistości pominięte, lecz słusznie uznane przez Sąd Apelacyjny w (...) za niemające znaczenia dla rozpoznania sprawy. Odmienne interpretacja przedstawiona przez skarżącego nie przemawia za zasadnością podniesionych zarzutów, lecz jest jedynie polemiką z ustaleniami mieszczącymi się granicach sądowej swobody oceny dowodów. Co za tym idzie, nie mogło dojść do naruszenia przepisów postępowania w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny w (...) prawidłowo ustosunkował się również do zarzutu zaniechania przez Prezesa URE wyjaśnienia treści wniosku o zatwierdzenie taryfy

w kontekście złożonego „zastrzeżenia”. W badanym stanie faktycznym spółka sformułowała wniosek w sposób precyzyjny i określiła w nim żądanie zatwierdzenia ustalonej taryfy. Wniosek ten został podpisany przez prezesa spółki łącznie z pierwszym wiceprezesem, a zatem zgodnie z ustalonym sposobem reprezentacji spółki. Fakt umieszczenia przy podpisie pierwszego wiceprezesa dopisku z „zastrzeżeniem” dotyczącym nieuwzględnienia w taryfie kosztów związanych z utworzeniem obowiązkowych zapasów gazu i ich magazynowaniem nie zmienia tego, że nie zostały złożone dwa wnioski, ale jeden dostatecznie sprecyzowany. Sąd drugiej instancji prawidłowo przy tym ustalił, że „zastrzeżenia” do wniosku nie zostały podpisane zgodnie ze sposobem reprezentacji obowiązującym w spółce.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że treść podniesionych przez skarżącego zarzutów w swej istocie sprowadzała się do dyskusji i kwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych w trakcie postępowania odwoławczego przez Sąd Apelacyjny w (...) Tymczasem ustawodawca w przepisie art. 398³ § 3 k.p.c. uczynił wyraźne zastrzeżenie, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia lub oceny dowodów. Również w orzecznictwie jednoznacznie utrzymuje się, że z racji na to, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. dotyczy bezpośrednio ustalenia faktów i oceny dowodów, nie może on być podstawą zarzutu kasacyjnego (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2021 r., II USK 152/21).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Zasądzoną z tytułu obowiązku ich zwrotu od powoda na rzecz Prezesa URE kwotę 720 zł stanowi wynagrodzenie pełnomocnika Prezesa URE będącego radcą prawnym, której wysokość ustalono na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265).

